GRATIS S. N
LIBRARY OF CONGRESS
SLAVIC READING ROOM
WASHINGTON DC 20540

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 136. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 21, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 21-го ЛИПНЯ 1989 Ч. 136. РІК XCVI.

ТОВАРИСТВО „МЕМОРІЯЛ" НЕ ЗАРЕЄСТРУВАЛИ

Київ. — У неділю, 18-го липня ц.р. тут в Будинку кінематографістів на вул. Саксаганського ч. 6 відбулося засідання Київського активу Товариства „Меморіял".

На засіданні було зачитано висновок керівних установ України, які, за дорученням Ради міністрів УССР, розглянули питання про реєстрацію історико-просвітницького Товариства „Меморіял". Висновок був різко негативний. Причини, викладені в 11-ти пунктах висновку, не містили нічого істотного і не в'язалися з принципами демократизації та перебудови. У висновку негативно оцінено документи Товариства „Меморіял", його програму, статут, а також матеріяли установчої конференції і мітингу Товариства „Меморіял" у Києві 5-го березня ц.р.

Висновки склали: міністерство культури, міністерство юстиції, міністерство внутрішніх справ, міністерство фінансів, прокуратура, Укрпрофрада тощо.

У другій точці порядку дня було розглянути питання про події у Полтаві, пов'язані з наміром деяких російських державних і неформальних установ та організацій провести святкування перемоги російського царя над шведським та українським військом, що призвело до поневолення українського народу Російською імперією.

На засіданні „Меморіялу" виступили свідки — жертви нападу міліції й загонів у цивільному на людей, що приїхали до Полтави для того, щоб мирним, конституційним способом висловити своє ставлення до цього шовіністичного святкування. Зі свідченнями виступили: Інна Чернявська, Сергій Дмитриченко, Ярослав Даниленко, Олесь Шевченко, Сергій Набока та інші. О. Шевченко прочитав листок Пресової Служби Української Гельсінкської Спілки під назвою „Полтавська битва апарату проти народу".

Було вирішено створити спеціяльну комісію „Меморіялу" для розслідування цієї справи із наміром передати спеціяльній юридичній групі Народного Руху України для висновків і порушення кримінальної справи.

ФЕСТИВАЛЬ У БЛУМІНҐДЕЙЛ

Блумінгдейл, Ілл. — Українська православна парафія св. Андрія влаштовує український фестиваль від 20-го до 23-го липня ц.р. на парафіяльній посілості, 300 Іст, Армі Трейд Ровд. У програмі фестивалю розвагові гри, забави, танці молодечих ансамблів, смачні українські страви, холодні напитки, а в неділю, 23-го липня ц.р., велика виграша.

У КИЄВІ ВІДБУЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ НРУ

Київ. — В суботу, 1-го липня ц.р., тут у республіканському Будинку кіно відбулася установча конференція Київського відділу Народного Руху України за Перебудову. 442 делегати представляли понад 200 груп, створених на підприємствах та організаціях з метою підтримки руху. Були присутні офіційні представники ЦК КПУ, представники неформальних організацій різних областей України, громадських і творчих організацій, гості з Москви, Литви, Латвії, українських товариств „Київська Русь" (Сахалін) та „Дніпро" (Рига). Всього було близько 1,000 людей.

З доповіддю виступив секретар правління Спілки Письменників України (СПУ) поет Іван Драч, який є одним з ініціяторів НРУ за Перебудову. Виступили також доктор філософських наук М. Попович, доктор філологічних наук В. Дончик, поет Д. Павличко, довголітній борець за людські права і редактор „Українського Вісника" Вячеслав Чорновіл, який закликав не проводити святкування в Україні 280-ліття Полтавської битви.

Питання народовладдя і власности, історичної пам'яти й економічного суверенітету республіки, проблеми національні й міжнаціональні склали ядро багатогодинної полеміки. Дискусії не вщухали й під час перерви. Йшлося про долю України і про долю її різномовного населення. Обговорювалися шляхи активнішого пробудження національної свідомости, активности, подальшої демократизації.

У спільному діялозі взяли участь партійні працівники, народні депутати СССР. Позиції не завжди збігалися, але часом вони були одностойними. Наприклад, коли завідуючий ідеологічним відділом ЦК КП України Леонід Кравчук на заклик Чорновола не відзначати Полтавську битву відповів: 'Ми уже звернулися до відповідних союзних організацій з проханням не допустити відзначення на українській землі 280-ої річниці Полтавської битви за сценарієм 'Росии молодой' — молодіжної філії сумнозвісної 'Пам'яти' ".

Промовців було понад 30. Говорили про потребу перейти від конфронтації до спільних дій, уникаючи крайнощів і конфліктів. Письменник І. Драч сказав, що рух творять живі люди, виховані викривленим минулим, тому помилок уникнути неможливо, але їх треба розглядати і виправляти, проявляючи терпеливість і розважливість.

Суперечки та дискусії довкола першого варіянту проєкту програми НРУ сприяли його поліпшенню. В другому варіянті враховано частину зауважень. Як відзначалося на конференції, проєкт і далі буде вдосконалюватись.

Офіційні представники закликали до співпраці з совєтськими органами і партійними комітетами. Однак член Українського Культурологічного Клюбу Сергій

(Закінчення на стор. 3)

В Айові впав пасажирський літак

Су Сити, Айова. — У середу, 19-го липня ц.р., в дорозі з Денверу до Чикаго, тут розбився пасажирський літак типу ДС-10 летунської лінії Юнайтед. Аварія сталася в пізніх пополудневих годинах, коли пілот зголосив, що „гідравлічна система літака зовсім не працює" і сповістив пасажирам, що їхнє приземлення буде небезпечним.

Непередбачене приземлення лету 232 з 290-ма пасажирами на покладі було спрямоване на летовище в Су Сити, одначе очевидці твердять, що літак, не досягнувши смуги приземлення торкнувся землі і, загорівшись, розлетівся на куски. Кілька годин після аварії рятувальники ходили по довколишніх полях кукурудзи і шукали за уцілілими пасажирами. Як твердять експерти, це справді чудо, що з такої аварії коло 170 осіб залишилося в живих з усіх 290.

Зростають самогубства серед пенсіонерів ЗСА

Вашінгтон. — Згідно з офіційними статистичними даними, у 1980-их роках змінився півстолітній напрямок самогубств серед старших віком громадян в ЗСА.

Виявляється, що від 1981 до 1986 року самогубства серед громадян понад 65 років життя зросли на 25 відсотків. Ці статистичні дані є дуже дивними на думку науковців і експертів з ділянки здоровельного піклування, які не можуть найти причин цього явища. Вони підкреслюють, що в загальному старші громадяни в Америці тепер є багато більше фінансово незалежними, здоровішими та живуть куди довше, як їхні предки і тому цей високий зріст самогубства являється великою загадкою.

Багато науковців схиляється до теорії, що хоч медична технологія зуміла продожити життя, не зуміла вона це життя зробити таким, щоби старші хотіли його вижити до кінця. Деякі лікарі та інші експерти пояснюють, що застрашуючі суми, які треба платити в разі затяглих недуг, самітне життя серед чужого і незнаного оточення просто відбирають охоту до життя.

Серед всіх цих статистичних даних виявляється, що білі чоловіки понад 65 років є тією групою, що має найбільший відсоток самогубств, бо аж 43.2 відсотка. Д-р Сузан Мерсер, професор громадських наук в університеті Акрансо, стверджує, що найбільшою причиною є невміння давати собі раду з різного роду втратами: супруги, приятелів, здоров'я, свого місця в громаді. І все це діється в країні, яка за останніх 30 років потрудилася, щоб забезпечити якнайкраще пенсійні роки своїх громадян різного роду державними програмами як медікер і соціяльне забезпечення, а ці ж самі громадяни не уважають це життя на старість літ аж таким приманливим.

В. ЯРУЗЕЛЬСЬКИЙ ВИБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТОМ ПОЛЬЩІ

Варшава, Польща. — У середу, 19-го липня, польський парлямент зібрався на спільне засідання, щоб вибрати першого за останні десятиліття офіційного президента країни.

Єдиним кандидатом, запропонованим на цю посаду комуністичною фракцією, був партійний керівник країни генерал Войцех Ярузельський. Його кандидатура була офіційно представлена спікерові парляменту Ніколаєві Козакевічу.

До цього депутати сейму і сенату обговорили процедурні справи. „Всі ми знаємо, що нині в історії нашої країни особливий день, — сказав, звертаючися до членів парляменту, Н. Козакевіч. — Ми вступаємо у наступну стадію перебудови нашого суспільства". Спікер додав, що запропонована процедура виборів відповідає порядкові, який існував у польському парляменті до війни.

Депутати „Солідарности" запропонували, щоб їм було надано право задавати кандидатові запитання з місця. Однак ця пропозиція була відкинута 295 голосами проти 256.

Вслід за цим свою першу поразку у парляменті потерпіла комуністична фракція, коли їй не вдалося настояти, щоб при голосуванні прізвища депутатів, які проголосували „за" або „проти", не розголошувалися. Їх суперники зі „Солідарности" добилися, що поіменні результати голосування будуть опубліковані у „Щоденнику Сейму".

Після офіційної номінації Ярузельського на трибуну вийшов лідер комуністів у парляменті, член Політбюра ЦК ПОРП Маріян Ожеховський. Визнавши, що ні одному зі сучасних польських політичних діячів не вдалося б завоювати одностайної підтримки населення, він підкреслив, однак, що генерал Ярузельський є „щирим прихильником національного примирення".

Зі словом-відповіддю перед депутатами виступив лідер опозиційної фракції Броніслав Ґеремек. Він не схвалював, ані не осуджував номінацію Ярузельського на пост президента, зауваживши, однак, що представники „Солідарности" у парляменті „не зможуть забути, як у 1981 році з наказу Войцеха Ярузельського в країні було запроваджено надзвичайний стан спрямований проти польської незалежної профспілки".

„Ми маємо надію, що майбутній президент, хто б ним не став, буде сприяти демократизації країни, буде втілювати в життя суспільні зміни", — підкреслив Ґеремек.

Після цього депутати за альфабетним порядком стали по одному підходити до скриньки для голосування, встановленої у залі, і опускати в неї бальоти з одним із написів: „за", „проти", „утримався". Ярузельського обрано мінімальною кількістю голосів: 50 відсотків плюс один. За ним голосувало 270 депутатів, 233 проти, 34 стримались, 15 бойкотували вибори, а сім бальотів уневажнено.

Відбуваються пластові табори

Іст Четем, Н.Й. (ВоК). — У суботу, 24-го червня ц.р., пластова оселя „Вовча Тропа" розпочала свій 37-ий сезон для виховання пластової молоді серед природи. Цього року сезон почався вишколом новацьких виховників зорганізованим Крайовою Пластовою Старшиною, який був під проводом ст. пл. Христі Санторе, а до помочі їй було 20 інструкторів. 50 учасників вишколу з'їхалося з усіх сторін Америки, щоб продовж двох тижнів перебування набути нове знання для виховання пластового новацтва.

У вівторок, 4-го липня, розпочався злет пластового новацтва з нагоди 65-річчя Новацького Уладу під проводом пл. сен. Людмили Дармограй і пл. сен. Петра Дармограя.

У суботу, 8-го липня, розпочався тритижневий виховно-вишкільний табір для пластового юнацтва і новацтва, організований Окружною Таборовою Комісією. Табір юнаків нараховує 56 пластунів та інструкторів і є під проводом ст. пл. Романа Білинського. Табір юначок має 82 членів під проводомм ст. пл. Гані Юрчак. Табір новаків у числі 89 провадить ст.пл. Мирон Дитюк, а табір новачок у числі 82 ст. пл. Туня Білик. Крім його відбувся крайовий вишкільний табір ч.4 для підготовки до III юнацької проби, що нараховує 24 пластунок і пластунів, під проводом ст.пл. Каті Масник.

ОТК є під проводом ст. пл. Олега Мачая, а господарським референтом є пл. сен. Володимир Корнага. Кухнею завідує Марія Чубата, а шпиталиком кваліфікована медсестра Марта Амаро.

В суботу 22-го і неділю 23-го липня, відбудеться День Пластуна, на який управа оселі запрошує громадянство і батьків до чисденної участи. В програмі відкриття в суботу о год. 2-ій по полудні, з короткою програмою, в год. 7:30 — новацький вогник, а в 9-ій вечора юнацька ватра. В неділю Служба Божа в год. 9:30 ранку, а відтак дозвілля до год. 5-ої по полудні.

НЕВИЧЕРПНІ ДЖЕРЕЛА ПАМ'ЯТІ ЛЮДСЬКОЇ

Джерзі Сити, Н.Дж. (О. М.). — Зранку моросив дощ, і члени Фестивального комітету були стурбовані: невже даремно пропаде цілорічна праця? Але згодом випогодилося, і до Ґарден Стейт Артс Центру почали прибувати звідусіль автобуси, авта з першими відвідувачами. Усе віщувало, що, як і попередніми роками, цьогорічний Фестиваль — уже 15-ий з черги — удасться на славу.

На прощу... до Голмделу

Приємно приїхати отак вранці до Голмделу, Ню Джерзі, де щороку у третю суботу червня відбувається Український фестиваль, і спостерігати, як з усіх-усюд стікається сюди людський потік. Мимоволі пригадуються старі добрі часи у рідному краї, як з далеких міст і сіл на прощу до Києва, Гошова, Почаєва, Зарваниці їхали, а то і йшли пішки десятки миль поважні ґазди і ґаздині, ведучи зі собою дітей, онуків. „Це наш християнський обов'язок", — пояснював дехто з них. А інші може й здивувалися б, якби запитав, що змушує їх долати таку відстань.

На сцені амфітеатру — танцювальний ансамбль „Громовиця" з Чикаго.

Здавна український селянин, ремісник, не задумуючись над цим, відчував духовну потребу хоч раз у житті відбути цю мандрівку до святих місць. Мимоволі стараюся збагнути: а що примушує нині їхати до Ґарден Стейт Артс Центру, до цього, хоч і мальовничого, але чужого, американського кусочка землі, українців не лише з Ню Джерзі чи Ню Йорку, але й з далекого Чикаґо, Фльориди, з Канади? Мабуть, є в цьому святі української музики, української пісні, української культури якась своя принада, особлива сила, що невидимим магнетом притягує нас на цей День Спадщини.

Музей у шатрі

А відвідувачі усе прибувають. Одних притягує запах українських страв, інших голосна реакція аматорів футболу, а ще інші спішать до шатер, де розмістилися численні столи з писанками, чудовою керамікою, з вишивками, виробами з дерева, з різноманітними зразками українського народного мистецтва. У цьому році тут значно більше станків. Довелося ставити ще одне шатро. Приємно, що кожна річ, виставлена на столах, відображала українські народні традиції, український дух, пропаґувала українське мистецтво. Це справжній музей нашої культури. Музей у шатрі.

„Ви перевершили нас"

З гриємністю оглядали наші вироби гості з України. А в цьому році їх було особливо багато: горбачовська гласність трохи підняла Залізну завісу. „Ви в Америці перевершили нас, — з захопленням сказала, оглядаючи писанки, Марія Гавалко з Тернополя. — У нашій родині всі пишуть писанки, але такої майстерности, такої витонченої роботи я ще не бачила. Годі навіть уявити, що взагалі щось подібне можуть створити людські руки". Не могли начудуватися писанками і чужинці — люди різних національностей, які радо знайомляться з мистецтвом нашого народу.

Подовгу зупинялися наші земляки і коло картин художників, робіт скульпторів. Щороку бере участь у Фестивалі художник-графік з Канади Валентин Литвин, відомий у діяспорі як автор ілюстрацій до творів кляси ків української літератури. Особливо багато його графічних картин присвячені Великому Кобзареві: „Садок вишневий коло хати", „Гамалія", „Ярема і Оксана", „Тризна", „Думи мої, думи", „Заповіт", „Мені тринадцятий минало" та інші. І на нинішньому Фестивалі він порадував цінителів його творчости новими творами, що збагачують наше образотворче мистецтво, роблять вклад в Шевченкіяну.

„Ви відстали від нас"

Добре попрацювала на Фестивалі і українська звукозаписуюча фірма „Євшан-зілля" з Канади, випустивши десятки касет, платівок з записами найрізноманітніших музичних творів відомих наших ансамблів, співаків, композиторів. Великий вибір був і відеокасет. Так що аматори музичного мистецтва мали змогу поповнити свої фонотеки.

Не бракувало й літератури — нових творів видавництв „Пролог", „Смолоскип", видань Української Вільної Академії Наук (УВАН), Науковсго Товариства ім. Шевченка, дитячої літератури, підручників для шкіл, зокрема з української мови. Бракувало лише тих, які цікавилися б українською книжкою. „Нам би ці книжки на Україну, — з жалем сказав Володимир К., інженер з Київщини, оглядаючи монографію Михайла Сосновського 'Дмитро Донцов — політичний портрет'. — Аж не віриться, що книжка, видана 15 років тому, і досі не знайшла свого читача. Тут ви відстали від нас: книжка на Україні в більшому пошанівку..." Гірка правда: не навчилися ми цінити слово, друковане рідною мовою.

Футболістам дощ — не перешкода

Увійшло вже в традицію, що без футболу Український Фестиваль — не фести-

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ІНСПЕКТОР Департаменту енергетики остерігає індустрію нуклеарної зброї в ЗСА, що їй загрожує ще більше кримінальних слідств з уваги на її послідовне нехтування законами і розпорядженнями федеральних властей для безпеки довкілля. Звіт, що його до загалього відома подав конгресмен Томас Люкен з Огайо та який приготовано на базі опитів і перевірок зроблених весною ц.р., вказує на 174 переступлення і 233 можливих переступлень федеральних законів, котрі регулюють розташування небезпечних хемікалій та радіоактивних відпадків і котрі також подають законні права про потягнення таких переступників до відповідальности.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Джорджа Буша звернулася зі сильним проханням до Конгресу не одобрювати законопроєкту, метою якого є накласти нові гострі обмеженн на американські переговори з Палестинською Визвольною Організацією. За причину свого прохання офіційні чинники подали бажання дати змогу президентові Бушеві представити свої арґументи проти такого законопроєкту, зкрема його спонзорам, республіканському сенаторові з Північної Каролайни Джессі Гелмсові та демократичному сенаторові з Массачусетс Джанові Керрі.

З УВАГИ НА ДЕЩО змінений напрямок політичної лінії ЗСА, Департамент торгівлі подав до відома, що плянується дозволити на продаж особистих компюторів Совєтському Союзові та іншим країнам Східнього бльоку. Речники департаменту заявили, що їхнє рішення йде в парі з бажаннями теперішньої Адміністрації поширити торговельні зв'язки з країнами Східньої Европи. Це потягнення Уряду дозволить американським фірмам, що виробляють компютори, продавати більш усучаснені нові моделі малих підручних чи, як їх ще називають, домашніх компюторів, а в той самий час мати контролю над більшими та технічно удосконаленими системами.

У СВІТІ

У ВІВТОРОК, 18-ГО ЛИПНЯ, не вийшли на працю 11,000 водіїв автобусів у Катовицькому воєвідстві — промисловому районі Сілезії з населенням 4 мільйони осіб. „Транспорт у цілому воєвідстві паралізований", — сказав в інтерв'ю агентству АП Томаш Ягла, голова транспортного управління, яке обслуговує воєвідство. За словами Т. Яглі, головна вимога страйкарів — підвищення заробітної платні. Разом з понаднормовою роботою тижнева завантаженість водія автобуса в Катовицях становить від 50 до 60 годин на тиждень. За це водії дістають приблизно 120,000 злотих в місяць, що відповідає 140 долярам в ЗСА за офіційним курсом або 24 дол. за курсом чорного ринку. На думку Яглі, за ці гроші можна лише зводити кінці з кінцями.

СОЮЗ ПИСЬМЕННИКІВ ЮҐОСЛАВІЇ виступив з відкритим листом, в якому осуджується практика арештів і утримування під вартою без пред'явлення обвинувачення. Подібна практика стала можливою після запровадження у провінції Косово у лютому цього року вийняткового стану у зв'язку з заворушеннями серед етнічних албанських меншин. Югославські письменники закликали до негайного відкликання статті надзвичайного законодавства, який дозволяє заарештовувати людей без приводу і причини. „Така практика, — сказано у заяві, — може привести до того, що у комуністичній Югославії появляться концтабори". За офіційними даними, у Косові міліція заарештувала 237 албанців, учасників заворушень і демонстрацій. Більшість з них після протестів югославської і міжнародної громадськости були звільнені, однак понад десять осіб і тепер перебувають під вартою.

ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК МІНІСТРА оборони СССР генерал армії Костянтин Кочетов зустрівся у вівторок зі своїм кувайтським колеґою — міністром оборони шейхом Навафом ас-Сабахом. В опублікованому комунікаті сказано, що Кочетов і Сабах, на розмові яких були присутні воєначальники обох країн, а також амбасадор СССР в Кувайті Ернест Звєрєв, „обговорили справи розвитку двостороннього співробітництва у військовій ділянці". Вважають, що цього разу не очікується підписання якогось нового договору про продаж зброї. П'ять років тому під час візити тодішнього міністра оборони Кувайту в Москву було підписано першу угоду про продаж совєтської зброї Кувайту на суму 325 міл. дол.

МІНІСТЕР ВОДНИХ РЕСУРСІВ Китаю Ян Ченьгуай повідомив, що від початку червня у зв'язку зі сильною повінню в країні загинуло не менш як 1,360 осіб. Повені, за його словами, найбільше лиха принесли провінції Сичуань по якій протікає ріка Янцзи. Там загинуло понад 800 осіб. Всього у 13 провінціях Китаю, які найбільше постраждали від повені, затоплено 3.7 міл. акрів орних земель і знищено 370,000 будинків. Міністер попередив, що повені тривають і що в найближчі дні можна очікувати нових жертв і шкоди.

ВПЕРШЕ МАЙЖЕ ЗА 30 років прем'єр-міністер Індії побував з офіційною візитою у Пакістані. „Ми маємо намір покласти кінець конфліктам між нашими країнами", — заявив прем'єр-міністер Індії Раджів Ґанді на летовищі Іслямабаду, де його зустрічала прем'єр-міністер Пакістану Беназір Бгутто. Виступаючи зі словом-відповіддю, Бгутток сказала, що „відносини між двома країнами поліпшуються крок за кроком" і висловила впевненість, що недалеко той день, коли вони повністю нормалізуються.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays* and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Засуд Олівера Норта

Довге, затяжне і коштовне переслухування у конґресових комісіях причених до т. зв. афери „Іран-контрас" осіб ще за Адміністрації Роналда Реґена принесло прикру несподіванку демократам ліво-ліберального крила. Не вдалося втягнути туди і скомпромітував самого президента Реґена та не тільки не вдалося скомпромітувати центральну фіґуру цієї афери, Олівера Норта, але придбало Нортові, підполковникові морської піхоти й заступникові голови Крайової Ради Безпеки, надзвичайний розголос і популярність. Олівер Норт став наче національним героєм — і так раз назвав його в одній своїй пресовій конференції сам президент Реґен. Олівер Норт, нагороджений за хоробрість найвищими орденами, виявився під час отого переслухування людиною зразкової чесности, патріотом не за деклямацією, а за своїми ділами, безкомпромісовим ворогом комунізму і старшиною, який аж до самопожертви льояльний супроти своїх зверхників. Сам республіканець-консерватист і традиціоналіст, знайшов найприхильніший відгук у широких колах американського суспільства. Та його раптова популярність — бо мало хто знав про його існування, поки противники режиму Роналда Реґена не витягнули наверх названої афери, — стала ще одним наявним доказом, що настрої в американському суспільстві пішли направо, а не наліво. Вислід минулоосінніх президентських виборів потвердив це.

Але ліберали у Конґресі не дали за виграну. Покликаний ним „спеціяльний прокуратор" Лоренс Волш, який здобув собі славу у ліберальних колах ще з часу Вотерґейтської афери за урядування Ричарда Ніксона, — довів до того, що Олівера Норта формально оскаржено у кільканадцяти „злочинах". Між якими було діяння на власну руку на шкоду країні, активне сприяння фондами протисандиністським партизанам в Нікараґуа, образа суду брехливим зізнанням і т. п. закиди. Норт боронився просто і логічно: все, що він діяв, діяв у добрій вірі, в переконанні, що так бажають собі його зверхники, — не мав у тих своїх діях ніякого власного матеріяльного інтересу, а тільки журбу й розчарування, що засекречений продаж одного транспорту зброї Іранові не приніс ані покращання взаємин з цією державою, що її фанатичні лідери далі називали Америку „диявольською імперією", ані не осягнено звільнення будь-якого, схопленого звеличниками аятолли Хомейні в Ливані американського закладника.

Справу Олівера Норта відмежували від справи решти причетних до афери „Іран-контрас" осіб та відклали судову розправу проти Норта з уваги на президентські вибори — на цей рік.

Від 5-го травня минулого року протягалася та справа у конґресових комісіях. Судова лава присяжних звільнила Норта з більшости закидуваних йому провин і визнала винуватим тільки за незаконне знищення частини засекречених документів Крайової Ради Безпеки, за отримання дарунку 13,800 дол. на ремонт його дому і за спричинювання клопоту Конґресові своїми неясними зізнаннями. В минулому тижні федеральний 79-річний суддя, Ґерґард Джізел проголосив присуд: засуджено Норта на 150,000 дол. кари, два роки „пробного" перебування на волі і відслуження 2,000 годин для ближче неозначеного суспільного добра. Заборонено Нортові кандидувати на будь-який державний пост. Припинено виконання кари на три роки — в залежності від поведінки Норта у міжчасі.

Судова розправа проти Олівера Норта викликала була в цілому політичному світі і в широких колах американського суспільства якнайбільше зацікавлення. У газетах і на телевізійних екранах появилася була вістка, що люди навіть „закладаються", чи Норта засудять на ув'язнення чи ні. Панувало загальне переконання, що Олівер Норт не переведе ні одного дня чи ночі у в'язниці, бо коли б його засудили, то президент Буш його помилує. Поданий вище присуд був прикрою несподіванкою для всього демократично-ліберального табору. Навіть поважний ліберальний „Ню Йорк Таймс" у своїй редакційній статті висловив „жаль", що Норта за „злочини" засудили на ув'язнення, а грозило йому 10 років. Але й не всі без вийнятку демократи ремствують. Той же „Ню Йорк Таймс" навів заяву конґресмена Лі Гемілтона з Індіяни, одного з різких критиків Олівера Норта, який назвав проголошений присуд „добрим і мудрим". Оборонець заповів відклик, в якому напевне домагатиметься скасування заборони Нортові старатися за вибори на державне становище. Формальне обвинувачення Норта примусило було його виректися дальшої блискучої військової кар'єри і виступити з війська. Якщо вища судова інстанція скасує згадану заборону і якщо президент Буш забажає собі мати Норта у Конґресі, то Олівер Норт при своїй величезній популярності може стати сенатором.

Михайло Кучер

ЕКОНОМІЧНИЙ КРАХ

Українська совєтська преса, наслідуючи центральну російську, вже допитується чому в Україні не вистачає найбільш потрібних продуктів харчування, а якщо вони і є — чому такої низької якости? Чому колгоспне і радгоспне виробництво тримається при житті державними субсидіями. Чому і хто доплачує за кожну склянку випитого молока і навіть за кожен сірник? Хто ж доплачує? Держава. Чиїми грішми? Грішми громадян споживачів.

За останні 25 років майже 600 мільйонів карбованців вкладено в сільське господарство. На практиці це означає, що за кожен карбованець, вкладений в сільське господарство — ми отримуємо валової продукції тільки півкарбованця, а останніми роками 20-22 копійки.

За сто зернин, посіяних у нашу землю ми отримуємо тільки 20 зернин. Місце для корови на фармі коштує більше, як впорядковане однокімнатне помешкання.

Тракторів у сільському господарстві вчетверо більше, ніж треба. Де шукати причини, чи не в Держплянні. Роздрібні ціни на продукти харчування вдвоє нижчі від витрат на виробництво. На практиці за іржавий ланцюг для корови колгоспник платить як за однокімнатне помешкання. То як такі витрати назвати чи за суспільно необхідні?

А як справа виглядає з особистими підсобними господарствами-присадибними ділянками. Колгоспники і радгоспники є, вони існують тільки тому, що держава платить удвоє більше, себто більшу ціну, ніж за продукти куплені у населення, себто з присадибних ділянок.

У Краснодарському краї собівартість кілограма молока складає 20 копійок. Собівартість молока в присадибних господарствах є 17 копійок. Але такий господар за пуд сіна платить 2 карбованці. В радгоспі воно вдесятеро дешевше.

У СССР худоби вдвоє більше як у ЗСА, але молока вона дає менше. Кормів коровам вистачає тільки для того, щоб вижити. Не до молока такій корові. Отак склянка-дві молока! Під тиском держави колгоспник мусить тримати непродуктивну худобу. Корми влада купує за кордоном, очевидно за валюту. За карбованця у світі нічого не купиш. Чому так? Свої корми згноюють, або розкрадають.

Говориться про побільшення заробітної платні колгоспника. Це правда, але не ціла. Доярка отримує за надоєний літр молока 1.4 до 2 копійок. Оператор-відгодівельник отримує 6.2 за кілограм приросту. Зарібки 250-300 карбованців на місяць. Ніби непогано і знову але. В апараті Агропрому „працює" 1,600,000 спеціялістів. Продукції вони не дають, але гроші заробляють. Продуктивність корів у присадибному господарстві вдвічі вища ніж у колгоспів. Сто гектарів колективних садів дають валової продукції на 270,000 карбованців, а сто гектарів „державних" — 24,000 карбованців.

На півдні України, де посуха звичайне явище, перевиконано норму поливання, себто дорогу воду витрачено надармо. Тому кілограм яловичини (волового м'яса) — його ціна зросла до 20 карбованців і вище. Мільярди карбованців витрачено непотрібно на поливання та осушування, наприклад боліт на Поліссі за катастрофальними для підсоння наслідками.

Держава платить за літр молока 20 копійок, за кілограм яловичини 1 карбованець 20 копійок, але продає такий літр молока, куплений за 20 копійок за 29. Кілограм яловичини продає за 1 карбованець 92 копійки.

Молоко і яловичина, вироблені в присадибних господарствах, до споживача здебільшого приходять за посередництвом колгоспів і радгоспів. І це ніби нормально. Коли ж господар те саме молоко продасть сусідові, себто на ринку у місті — це вже „нетрудовий дохід".

Як вилікувати такий хворобливий стан? Преса має фантастичні поради — громадяни мають протестувати — „мужність громадян" — це дорогоцінний фонд держави. Але таку „мужність" совєтський режим нищив вже понад 70 років. Де її взяти тепер.

За своїх відвідин України Ґорбачов казав: „Ми почали (реформи), а ви кінчайте". Тим сами режим фактично відмовився відповідати за наслідки реформ.

Зінаїда Григоренко

Відкритий лист до редакції газети „Комсомольская Правда"

У „Комсомольской Правде" з 2-го червня опубліковано репортаж про розстріл мирної демонстрації у Новочеркаську 1962 року. Прочитала і серце стиснулося від спогадів про криваве минуле. До речі, кажуть „білі плями"... Чому? Адже вони явно червоного кольору!

Тільки в моїй родині страчено: сестру Єгорову Марію, брата Єгорова Олексія, першого чоловіка Колоколкіна Віссаріона, чоловіка сестри Маґазінєра Олександра, дядька Федора Зубкова. Понад 20 років знущалися та катували в „психушках" другого чоловіка — генерала Петра Григоренка. Мене запитають: „А при чому тут розстріли в Новочеркаську?" Відповідаю.

Генерал Григоренко за виступ на районній партконференції 7-го вересня 1961 року відбував заслання в Уссурійську. В лютому 1963 року йому дозволили супроводжувати мене, тяжко хвору, до Москви. Там до нас прийшов працівник газети „Правда", наш давній друг Д. Черненко ще з одним чоловіком, прізвище якого не називаю. „Послухайте очевидця — сказав наш друг і тоді гість розповів...

У місті Новочеркаськ через відсутність продуктів харчування, особливо хліба, розпочався страйк робітників паровозо-будівельного заводу. Приїхав секретар обкому Басов і почав обіцювати всілякі блага в майбутньому. Обурені робітники закидали його хто чим міг. Отримавши пару синців, Басов утік. Паровозо-будівельників підтримали інші великі підприємства міста. Було обрано комітет, члени якого в супроводі масової демонстрації прийшли до будинку партійних і совєтських органів і запропонували партійним керівникам „звільнити приміщення". „Батьки" міста покірно зникли. Але не марнували часу, а відразу ж зателефонували до Москви, попросили прислати війська.

Робітники розуміли, що розправа не забариться, тому населення міста вийшло на вулиці й зустріло військові частини багатолюдною мирною демонстрацією, попереду якої йшли піонери з портретом Леніна. Спокійно пройшовши головним проспектом, демонстранти опинилися перед озброєними вояками. І тут сталося неймовірне. Підполковник, що командував військом, звернувся до вояків зі словами: „Наказано стріляти в народ"... і випустив кулю собі в груди. Все завмерло. Ніхто більше не зробив жодного пострілу. Адьютант підполковника відправив притихле військо в казарми.

Ми намагалися встановити прізвище загиблого підполковника, та не встигли, перешкодив арешт. Про адьютанта знаємо, що його підвищили в званні й послали на Кубу. Але це було потім. А тоді через два дні в Новочеркаськ прислали іншу військову частину, що складалася з вояків із республік Середньої Азії. Командував той самий адьютант загиблого підполковника. Військо знову зустріла величезна колона демонстрантів, попереду якої ішли школярі. На деревах, що росли вздовж простпекту також було багато дітей. Коли старшина скомандував „Дати попереджувальний постріл", вояки стріляли не просто вгору, а схиливши ґвинтівки. Отже вистріли вцілили якраз по деревах. Тіла вбитих дітей падали в колону на батьків. Що тут почалося, розповідав очевидець, важко передати... Ошалені батьки кинулися на вояків і тут таки впали мертвими. Проспект покрився тілами вбитих, а тих, хто намагався втекти, чавили танки і наздоганяли кулі. Бруківка і тротуари були залиті кров'ю.

Заява генерала Шапошнікова, опублікована в газеті „Комсомольская Правда", про те, що „було вбито 22 чи 24 особи, в тому числі один учень" — несерйозна.

Приїхав Мікоян, відбулися арешти, швидкий суд і газета „Комсомольская Правда" повідомила, що сім осіб розстріляно.

Люди! Чи ви чуєте? Організаторів мирної демонстрації розстріляно, а перед цим розстріляли демонстрантів! Чи це „білі плями"? Де тут білий колір? Тепер, коли я пишу ці рядки, у мене знову холоне в жилах кров. А тоді чоловік, почувши страшну розповідь, підхопився, підбіг до стіни, здавалося, він хотів розбити голову... Потім рвучко випростався і з болем промовив: „Мовчати не можна!"

Так з'явилася летючка ч. 3. Розповсюджували її члени організації „Союз боротьби за відродження ленінізму", створеної моїм чоловіком. Дивуєтесь? Петро Григорович пізніше й сам дивувався. А після арешту прийшов до переконання: ніяких підпільних організацій, тільки відкрита боротьба! Летючка починалася словами: „Якщо ти негідник — віднеси летючку владоможцям! Якщо ти чесний і мужній — прочитай і передай іншому!" В летючці розповідалося про розстріли в Новочеркаську, в Темір-Тау, де розстріляли студентів, в Тбілісі.

Летючка була тією межею, яку не могли стерпіти компетентні органи. Першого лютого 1964 року Петра Григоренка заарештували. Арештували також двох синів: Георгія, що навчався в артилерійській академії, та Віктора, що був старшиною танкової частини. Через чотири місяці синів звільнили, але позбавили обох офіцерського звання, виключили з академії та звільнили з праці. Петра Григоренка також позбавили генеральського звання і вигнали з армії як звичайного вояка без пенсії. Таким чином я з сином-інвалідом залишилась без будь-яких засобів для існування. Наймолодший син Андрій також був виключений з Інституту енерґетики і в нього взяли підписку про невиїзд.

Петра Григоренка допитував Семичасний, а після допиту скомандував: „У

(Закінчення на стор. 4)

Ф. Лукіянович

МІСТОК У ЧАППАКВІДДІКУ

II.

Вони помандрували дальше та знайшли місце в Шератоні, після перегонів; як малолітні, закрались до Яхт клюбу, впилися, ходили по готелях за дівчатами, вкидали себе взаємно у басейни до плавання, а раньком, моряки зустріли задурманеного Джозефа, відвели його до готелю. Мабуть, нашим читачам вже відомо із преси, що взимі в 1987 році знайшли Джозефа мертвим в одному із дешевих фльоридських готелів. Він помер від надміру наркотиків.

Шляхи сенатора

Едвард прилетів до Едґартавну у п'ятницю і переправився пороном у своєму авті до вілли Лоренса у Чаппаквіддік, де вже застав товариство. Пізніше всі вони всіли в авта та через місток Дайк доїхали до океану, де скупалися. Повернувшись, повечеряли, дещо випили, але Едвард, заявив, що вже другого дня він має перегони. Він всів у свій „Олдсмобіл" та переправився до Едґартону, до готелю, де й заночував.

Це було у п'ятницю, 18-го липня, а наступного дня, у перегонах, Едвард заняв дев'яте місце, а Джозеф — 19-те місце, на всіх 38 змагунів. Едвард заскочив до Яхт клюбу, де випив кілька кухлів пива та, поґратулювавши переможцям, всів до авта та переправився до віллі Лоренса.

Едґартавн та місток Дайк

Едґартавн, це одне із тих специфічних містечок на східньому побережжі ЗСА, що із півтора тисячі сталих мешканців, як надутий капшук, набрякає літом до кількох тисяч із готелями, мотелями та всіма іншими удогідненнями для туристів. Це осідок повіту із власним судом, поштовим урядом, поліцією та іншими установами. Під час сезону до урядів приймали додаткових працівників Едґартавну, — це рівночасно пристань та столиця повіту.

Напроти цього містечка, у формі трикутника зверненого гострим кінцем до нього, знаходився острівець Чаппаквіддік, розміром 4x5 миль. На ньому жили постійно тільки сім мешканців, а решта будинків займали власники, які вряди-годи навідувались. Острівець мав досить густу сітку шляхів; щоб оберігатись від непрошених гостей, власники найняли сезонового сторожа Фостера Сілву.

З боку океану захороняла острів коса, що кінчалась ставком Панчом, а сполучував острівець із косою випуклий у формі лука місток розміру 14x25 стіп, без бічної загорожі.

Острівець був відділений від Едґартавну морською притокою широкою на 20 ярдів. Получення між ними відбувалось пороном що в сезоні діяв від ранку до півночі.

Дивні потягнення сенатора

Після відвідин у Яхт клюбі, Едвард всів у своє авто та переправився до вілли Лоренсаґ, мешкання адвоката із Ню Йорку. Сторож Сілва, який жив напроти, зачув співи, музику о 10-ій годині ввечері. Опісля поступово все вщухло. Нараз о 1-ій годині загавкали собаки. Він їх втихомирив, але півгодини пізніше це саме повторилось.

Вміжчасі, один із надійних сезонових поліцистів, Лук, що мешкав на острові, закінчуючи свою службову туру, доглянув в дорозі до цвинтаря чорний „Олдсмобіл". Він, висів з авта, щоби повідомити власника, що він на неправильній дорозі, але авто, нагло зникло. Два рибалки, які вертались із ловів у суботу вранці, переїжджаючи через місток Дайк, запримітили щось блискуче. Висіли та побачили вгору колесами перевернене авто у просмику до ставка Панча. Вони постукали у декілька дверей, а отримавши відмовну відповідь, зателефонували до поліції.

Шеф — Домінік Аріна

Швидко на місці випадку з'явився шеф поліції, атлет Домінік Арена. Він пірнув чотирикратно, але вода його тягнула в глибінь. Тоді Аріна зателефонував по додаткове поліційне авто, що підносить крани та пожежну сторожу. Невдовзі всі три вони з'явились.

Перший пірнув нурець, який побачив дівоче тіло, що цупко охоплювало переднє сидження, із головою похиленою дозаду, наче ковтаючи повітря. Вікно у передньому сидженні, із боку водія, було відкрите, тоді як заднє, розторощене вагою авта. Нурець виніс тіло, а опісля ручну торбинку. Д. Аріна зарядив нурцеві шукати за дальшими жертвами, а також покликав погребника та офіційного лікаря, які невдовзі прибули.

Вміжчасі авто із краном витягнуло занурене авто і, прочитавши числа, Аріна, побачив, що це авто Кеннеді, і зажадав сполучитись із сенатором. Зі станиці прийшла відповідь: „Сенатор тут є і бажає з вами говорити.

Але саме причалило інше поліційне авто і поліцист повідомив Аріну, що зустрів на пороні трьох чоловіків, в тому і сенатора Кеннеді, які із сторони острова переправлялися до Едґаритавну. Аріна задубів — як це можливо?! Він всів у своє авто та помчав до Едґартавну.

На поліційній станиці

Повернувшись до станиці, Аріна застав Едварда та іншого чоловіка, які телефонували. Він зачекав а потім, у розмові, Едвард заявив, що це він провадив автом, на що Аріна ледь не крикнув. Відтак він попросив Едварда подати звідомлення події на письмі? Тоді Едвард та Маркгем, колишній стейтовий прокурор, вийшли до другої кімнати. Маркгем усе написав та вручив Аріні, який поспитав Едварда чи згідний із змістом. Той махнув головою. Тоді Аріна сів за машинку і почав переписувати, але натрапив на порожнє місце і допитливо глянув. Я не знаю як „спелувати" Копекні, — заявив Едвард. Але в авті була торбинка на прізвище Кіо. Я вже повідомив батьків Копекні.

Заяву Едварда передаємо у скороченні, затримуючи її зміст.

Власноручна заява

Приблизно о 11-ій годині вночі, у п'ятницю, я хотів дістатися до мого готелю, а зі мною всіла в авто також Мері Джо. Шляхи були для мене невідомі, тому, не знаючи дороги, замість до порону, я повернувся до містка з якого моє авто з'їхало та впало у воду.

Мені самому невідомо як я видістався з авта, але потім я поринав чотири рази, щоб видістати Мері Джо, але даремно — течія води віддалювала її від мене. Опісля я зайшов до вілли, всів на заднє сидження авта і хтось відвіз мене до готелю. Вийшовши з авта, я скочив у воду та переплив морську затоку. Я був вичерпаний, бачив одну особу, а опісля непритомний ляг та пробудився вранці. Аріна прочитав цю заяву Едвардові, який, махнувши головою, підписав її.

Дальший розвиток подій

Урядовий лікар, д-р Доналд Миллс з особливою увагою оглянув дівчину, яка була вдягнена в чорні штани та білу блюзку. У неї було довге ясне волосся.

Продовження буде

Павло Мовчан

МОВА — ЯВИЩЕ КОСМІЧНЕ...

III.

Нове життя у старих рабських структурах своєю тоталітарністю переважило існуючі до цього формації. Всі давні суспільства не могли витворити такого абсолютного громадянина, який виник за півсторіччя. Абсолютний громадянини — це виконавець чужої волі. Він готовий на все і на самопожертву (таким був донедавна) і на будь-який вчинок... Він і храм в небо збурить, і рідну оселю затопить, і сад викорчує, і святі могили розпанахає, і ліс випалить, і матері зречеться, і дітей віддасть до приюту. Абсолютний громадянин собі не належить. Він ґвинтик, він і трибок, він і пас, і трансмісія, але ніколи не пусковий механізм. Абсолютне громадянство — це ідеал кожної тоталітарної системи. Головна його умова: не думати. За тебе думають, за тебе вирішують, за тебе дбають. І ти розчиняєшся в ми задля мітологізованого майбутнього.

Тому й не дивно, що в нас немає винуватих ані за Чорнобильську біду, ані за Аральську катастрофу, ані за золоті зливи, що випадають на американський континент з державних скарбниць. І не дивно, що боротьба за нову людину, за абсолютного громадянина почали з нищення рудиментарного громадянства, яке ще було збережене в свідомості старої інтеліґенції. А вже потому була розгорнута фронтальна боротьба з селянством, носієм достеменних національних прикмет. Воно оголошується реакційним, архіінертним, хворим на „стадність на відсутність особистості" (Л. Троцький). Йому інкримінують те, що воно, селянство „підпорядковується землі". Воно трималося землі, і звичаїв, і віри, і пам'яті, і мови своєї, і моральних засад, які виборювались віками. І потрібні були такі заходи, аби відірвали селянство від ґрунту потрібно було запустити такі сили, які б зірвали його з кореня, з родової осі. І першим таким державним заходом були колективізація. Завбачливо продумана акція, супроводжувана репресивними діями (розкуркулювання), була спрямована супроти всього дужого, генетичностійкого, працьовитого, завзятого...

Другий захід — штучний голод, що прокотився по всіх чорноземлях, доконав селянство. Позосталі в пошуках шматка хліба потяглися до міста. З втратою села народу втрачає свої генетичні резерви. Це стосується особливо українського народу, який постійно всі свої втрати відшкодовував, так би мовити, коштом села. А тут коштом села будувалася нова держава. Індустріялізація „квазірабського" вимагала не лише людських ресурсів, себто „людського матеріялу", але й продовольчих ресурсів. І все, що виробляло село, експропріювалось містом. Зденаціоналізоване місто було сповнене презирства до голодної селянської маси, що конала по вокзалах та прибазарних парканах. Зденаціоналізоване місто, маючи певні карткові привілеї, що забезпечувались на всіх рівнях за рахунок голодаючого селянства, було вивищене клясово над селом. Як каже Ігор Клямкін в нарисі „Чому важко говорити правду", „місто не знало або не хотіло знати, що хліб, який воно одержувало по картках, а згодом і без них, був вирваний з ротів сільської малечі"...

Місто було вороже селянинові: він намагався швидше розчинитися в ньому, позбутися своєї „селянськості", явною прикметою якої була мова. І необхідно було, — та ще й досі цей закон чинний, — мімікріювати. Стати українським городянином означало стати не українцем. Штучно створений анатагонізм між містом і селом постійно ідеологічно підживлювався: боротьба з пережитками. Цей психологічний розкол не вдається подолати і досі: селянин відчуває свою другорядність, другосортність в суспільстві, тому і мова народна позначена певною ушербністю. Бути українцем в сучасному індустрійному місті — означає виявляти свою селянськість... Комплексом національної неповноцінности позначені всі переселенці доти, доки не позбудуться своєї українськости. І як багато людей страждає через оте уроджене фрикативне „г", через отой неслухняний язик, що за природною успособленістю замість „лє" вимовляє „ле"... Шлях від громадянина, від представника роду-племені, від носія генетичні пам'яті, носія мовного, від патріота, якому болить душа за все, що на його землі чиниться, до абсолютного громадянина починається з національного самозречення. Тому і виникає питання вельми суттєве: чи важко бути українцем за таких ось обставин? Не треба лукавити, казать, як кому. Таки не легко бути українцем сьогодні і вчора і позавчора. Бо якщо ти зізнаєшся в своїй національній приналежності, то ти або націоналіст або ж когут хутірський... В крайньому випадку тоді можуть поспівчувати: ну, нічого, мовляв, буває... Буває ще й гірше, наприклад, отой чукча... з одного „братолюбного" анекдоту — отой, що шукає м'якого вагону, гупаючи головою об стіни вагонні...

Тому я й звертаюсь до вас, шановні, чи важко бути українцем на своїй землі і за її межами? Певно, абсолютним громадянином бути легше. Але позбуватися цієї абсолютности вкрай необхідно, якщо ми дійсно хочемо перебудуватися і не лише в економічному пляні, а моральному. І потрібно перш за все повернути людині пам'ять. Потрібно демілітаризувати свідомість.

Продовження буде.

Появилася збірка поезій Л. Палій

Торонто. — Тут під патронатом Об'єднання Українських Письменників „Слово" появилася чепурно видана книжечка поезій Ліди Палій п.н. „Дивовижні птиці".

Це перша збірка поезій Л. Палій, яка має вже на своєму конті збірку нарисів п. н. „Мандрівка в часі і просторі" у 1973 році і збірку подорожних вражень із численними мистецькими світлинами п. н. „Світла на воді" у 1985 році. В минулому році її поезії появилися у збірці трьох українських поетес п.н. „Країна мовчазних неділь" англійською мовою.

Про цю першу самостійну збірку поезій поетеси і мисткині Л. Палій каже Іван Фізер у післяслові „Поезія Ліди Палій підкреслено інтимна, без упину меланхолійна і ретроспективна. Її лірична потужність зумовлена вишуканою образністю, її синтаксична манера, хоч і підпорядкована віршовій дисципліні, нескована канонічною прозодією".

„Дивовижні птиці" мають мистецьку обкладинку виконану самою авторкою у живих кольорах.

Книжечка коштує 6 ам. дол. або 7 кан. дол. і 1 дол. пересилка. Замовляти можна її, пишучи на адресу: „Lights on the Water", Publischer and Distributor, 29 Halford Ave., Toronto, Ont. M6S 4G1, Canada.

У Києві...

(Закінчення зі стор. 1)

Набока звинуватив ініціяторів НРУ в компромісності й висловився проти авангардної ролі КПСС.

Такої ж думки дотримувався і член Виконавчого Комітету УГС В. Чорновіл, який заявив також, що не можна сприймати оунівський рух як „бандитський". Учасники установчої конференції, в тому числі й президія, стоячи вітали виступ В. Чорновола.

Завідуючий ідеологічним відділом ЦК КПУ Л.Кравчук назвав УГС непрогресивними силами, які „створюють соціяльну напруженість". Він сказав, що Народний Рух України не повинен включати організації такого зразку як УГС, бо „вони стоять не на перебудовчих позиціях".

Письменник В. Маняк закликав до підзвітности Рад народних депутатів Народному Рухові України, що знову викликало різкий протест з боку членів ЦК КПУ.

На конференції обрано новий склад Координаційної Ради Київського відділу НРУ за Перебудову, куди ввійшли 78 осіб, в тому числі колишні політв'язні Юрій Бадзьо та Микола Горбаль. Очевидно, на вимогу партійних представників І.Драч, який проводив зборами, оголосив, що Президія покине залю, якщо до Координаційної Ради будуть пропонувати членів УГС.

Конференція обрала організаційний комітет для підготови українського республіканського з'їзду НРУ за Перебудову. З'їзд вирішено провести в кінці серпня — на початку вересня ц.р.

Представники ЦК КПУ чинили перешкоди створенню Київського відділення НРУ і намагалися не допустити прийняття рішення про проведеня республіканського з'їзду НРУ. Те ж саме відбувалося в Тернополі, де за підготову до обласної конференції НРУ виключили з партії відповідального секретаря обласної письменницької організації Попика, а організаторку обласної конференції Марію Куземко покарали гривнею 1,000 карбованців.

Після прийняття на київській конференції резолюції, присутні відспівали гимн І. Франка „Вічний революціонер".

Д-р ЄВГЕН ОЛЕНКО
внутрішні хвороби
приймає у Квінсі і виїжджає на виклики домів

Дентист ОЛЬГА ОЛЕНКО
Профілактика хворіб ясен і зубів. Лікування і протезування. Косметична стоматологія. Приймається тільки за попереднім домовленням

Адреса у Мангеттені
ROCKEFELLER CENTER
630 5th Ave., Room 1803
New York, N.Y. 10020

Адреса у Квінсі
105-37 64th Avenue
Forest Hills, N.Y. 11375
(718) 459-0111

Д-р МАРКО ЛУЦЬКИЙ
дентист
приймає за попереднім телефонічним домовленням
30 East 40th Street, Suite 706
Manhattan, New York, 10016
Tel. 212-697-8178

Українська Католицька Церква св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й.
запрошує на свій
РІЧНИЙ ПРАЗНИК
що відбудеться
в неділю, 30-го липня 1989 року
СЛУЖБА БОЖА в год. 10-ій — співана
По церковній відправі
ПІКНІК-ФЕСТИН
на площі УБСоюзу „Верховина" в Ґлен Спей, Н. Й.
Приграватиме оркестра **Богдана Гірняка**
В програмі виграші, розваги для дітей і старших, несподіванки.

Маємо на складі довго-очікуваний другий том
ІСТОРІЇ ГУЦУЛЬЩИНИ
Миколи Домашевського
Гуцульський дослідний Інститут і Конференція Гуцульських Товариств Америки і Канади, Чикаґо, 1985, стор. 507.
Подані історичні моменти Гуцульщини, часи заселення до нашої ери та населені пункти від XII століття до 1970 року. Широко подана історія сіл і міст, походження їх назв, природні багатства, релігійно-церковне, громадсько-політичне і культурно-освітнє життя мешканців, а наприкінці — видатні діячі минулого.
М'яка обкладинка $33.00
Тверда обкладинка 37.00
Svoboda Book Store
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% продажного податку

Невичерпні...

(Закінчення зі стор. 1)

валь. Тому було заплановано провести футбольний і відбиванковий турніри: в жіночій відбиванці мали змагатися п'ять дружин з Ню Йорку і Ню Джерзі, а в футбольних іграх — шість дружин. На жаль, дощ, що пройшов уночі, вніс корективи: змагання мали відбутися на відкритій площі, а грати на розмоклому полі було б важко. Тому на грище вийшли тільки дві відбиванкові дружини – "очайдушки": УСК з Ню Йорку і відбиванкова дружина осередку СУМ з Пассейку.

Футболісти виявилися витривалими: не зважаючи на стан грища, у футбольному турнірі взяли участь всі шість зареєстрованих дружин. Про ці традиційні захоплюючі змагання і про їх вислідн писав у „Спортових вістях" („Свобода", ч. 118 з 24-го червня) відповідальний за спортову програму Омелян Твардовський.

Іспит на громадську зрілість

Фестиваль — це не тільки розваги — концерти, відбиванка, українська кухня. Це і товариські зустрічі з друзями, знайомими, українська атмосфера скрізь і у всьому.

— Що найбільше приваблює вас на Фестивалі, — запитав я Петра Ковальчука з Канади, з яким познайомився тут два роки тому. П. Ковальчук не пропустив ще жодного Фестивалю у Голмделі і щороку приїжджає сюди з цілою родиною — з дітьми, внуками.

— Звичайно, найбільше подобається вечірній концерт. Але не лише це. Вже саме те, що такі Фестивалі проводяться з року в рік — варте похвали. Це наш своєрідний іспит на громадську зрілість. Іспит для нашої молоді, яка займається організацією таких фестивалів. Іспит для наших мистецьких одиниць, які звітують перед громадою. Іспит для всіх нас, які вважають своїм патріотичним обов'язком прибути на цей день нашої Спадщини.

П. Ковальчук задумався, ніби збирався сказати щось важливого:

— Від довшого часу турбує мене, що все частіше я чую тут англійську мову. Дуже добре, коли нею говорять наші друзі-американці, представники інших народностей, які цікавляться нашими фестивалями. Але прикро, коли забувають рідну мову наші діти, внуки... Взяти хоча б Союзівку. Нашу Союзівку. Я часто там буваю і з гіркотою мушу визнати, що з кожним роком все рідше чую там рідну мову. Чи це не наша національна трагедія? Але дивує інше: байдужість наших "вождів". Давно пора бити на сполох, а вони ніби води в рот набрали. Та й чи часто ми чуємо від них самих українську мову?.. Замало проголосити Рік української мови...

Концерт молодих виконавців

З площі під відкритим небом доносилися слова відомої пісні „Ой чорна я си чорна" і ми пішли на концерт, що саме почався. Роня Лозинська оголосила, що виступає вокальний ансамбль з Пенсильванії. Молоді виконавці заспівали ще кілька українських народних пісень, а глядачі щиро апльодували їм.

Сподобався всім і виступ тріо з української євангельської церкви з Юніону, Ню Джерзі. Пастор Джордж Давидюк, Павло Ходневич та його дружина Ніна не лише виконали кілька релігійних пісень, але й розповіли коротко про свою недавню поїздку на Україну. Вони побували в десятьох містах України, в тому числі у Києві, Чернівцях, Ніжині, а також у столиці Молдавії Кишиневі. З великим успіхом виступали вони у церквах, перед громадами вірних на відкритому повітрі. А в будинку культури в Ніжині на їх концерт зібралося понад 2,000 осіб. Оскільки це було в часі Великодніх Свят, Дж. Давидюк привітав присутніх словами „Христос Воскрес". І всі в залі вставши відповіли: „Во істину Воскрес". „За роки совєтської влади такого ще в Ніжині не було!" — закінчив свою розповідь пастор під дружні оплески присутніх.

Велику програму підготували молоді. Тут показали свою майстерність і танцювальний ансамбль „Берізка" з Джерзі Сіти, і тріо бандуристів з „Гомону Степів", і вперше виступив на цій фестивальній сцені танцювальний ансамбль „Мандрівка" з Бостону, Массачусетс.

„Це — фантастика!"

О 4-ій годині в амфітеатрі почався традиційний вечірній концерт. Сотні гостей заповнили місця в амфітеатрі, а ті, що не встигли придбати квитки, розмістилися на траві навколо.

Від Стейтової Координаційної Ради УККА до присутніх звернувся з привітанням голова Володимир Янів.

Мистецьку частину програми відкрив танком „Привіт" танцювальний ансамбль „Громовиця" з Чикаго. Голова Фестивального комітету Люба Сіра тепло привітала гостей і повідомила, що цьогорічний Фестиваль присвячений 175-річчю з дня народження генія українського народу Тараса Шевченка і 10-річчю з дня смерти видатного українського композитора Володимира Івасюка.

На сцені — ансамбль „Цимбали-симфоні" з Канади із сольоспівом бандуриста Романа Рітачки з Сан Дієго, Каліфорнія. Ансамбль цей порівняно молодий: він створений шість років тому, але вже встиг завоювати популярність. Давно не звучали на сцені амфітеатру цимбали, бандура — ці старовинні наші музичні інструменти. Тому не помилився Фестивальний комітет, запросивши на концерт цей ансамбль. Р. Рітачка у супроводі бандури та ансамблю виконав кілька українських народних пісень.

Глядачі тривалими оплесками привітали появу на сцені відомого танцювального ансамблю „Сизокрилі" з Ню Йорку, хореографом якого є Рома Прийма-Богачевська. З голосників звучить пісня Володимира Івасюка „Запроси мене у сни" у виконанні Софії Ротару — першої популяризаторки творів молодого композитора. Шість балетних композицій, присвячених світлій пам'яті В. Івасюка приготовила на Фестиваль Р. Прийма-Богачевська, і серед них на такі його популярні пісні як „Червона рута", „Мальви", „Ти признайся мені". До кожної з них були підібрані відповідні костюми. „Ви повинні гордитися 'Сизокрилими'. Це — фантастика!" — сказала, звертаючися до глядачів Богдана Башук, яка разом з Романом Британом вела програму.

Два роки тому на цій же сцені „Сизокрилі" виступили з балетною сюїтою „Боротьба за волю", присвяченою жертвам чорнобильської нуклеарної катастрофи. Нинішній виступ — нове творче досягнення ансамблю. Скільки праці, творчої енергії треба було вкласти, щоб мовою танку передати увесь ліризм, усі тонкощі і трагізм „Мальвів", „Червоної рути", життя і смерти великого композитора!

Приємно було зустрітися з популярним ансамблем „Дарка і Славко", знову побачити на сцені „Громовицю".

Не до сміху!

З нетерпінням чекали глядачі і на зустріч з гумористом Зіновієм Маринцем, про виступи якого перед українськими громадами у ЗСА, Канаді і Австралії ми читали в нашій пресі такі захоплюючі рецензії. Прикро, що популярний гуморист не виправдав сподівань. Його „гуморески" були не лише не смішні, але й „несмачні". Як слушно зауважив один із фестивальних слухачів, „їх цілком добре можна розказувати після третьої чарки, але не зі сцени такої престижної залі. Та ще у рік Шевченка, про якого тут забули!"

Після закінчення концерту у готелі Рамада в Іст Гановері відбулася велика забава. До танців грали оркестри „Червона калина" під керівництвом Олега Канюки та „Два кольори" під керівництвом Славка Падка.

Великий успіх випав на долю танцювального ансамблю „Сизокрилі" з Ню Йорку.

Виступають молоді бандуристи з „Гомону Степів".

Вперше на фестивальній сцені виступили танцюристи з ансамблю „Мандрівка" (Бостон).

СЛІДЧІ МОРСЬКОЇ ФЛЬОТИ, які перевіряють причини вибуху на воєнному кораблі „Айова" в квітні ц.р., в якому загинуло 47 моряків, чим раз частіше натрапляють на сильні побічні докази, що причиною цього трагічного випадку могло бути самогубство. Впродовж 10-тижневої перевірки слідчі не можуть знайти жодних технічних чи електричних вад, які вказували б на будь-яку іншу причину цього вибуху. В додатку до тих припущень, телевізійна сітка Ен-Бі-Сі подала у своїх новинках розмову слідчих з одним із моряків, який твердить, що моряк Клейтон Гартвіґ, якого підозрівають в зумисному спричиненні цього вибуху, говорив з ним про різного роду вибухові матеріяли, які могли б спричинити сильне ушкодження, день перед трагічною подією. К. Гартвіґ був одним із тих, що загинули у цьому випадку.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

В невимовному болю повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що 20-го липня 1989 р. в Ню Йорку, на 82-му році життя відійшла у Вічність наша Найдорожча МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

ЮЛІЯ з КУНЬКІВ СКВІРТНЯНСЬКА

ПАРАСТАС в п'ятницю, 21-го липня 1989 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми при 129 East 7th Street, Ню Йорк, Н. Й.

ПОХОРОН в суботу, 22-го липня 1989 р. о год. 9-ій рано з похоронного заведення до української католицької церкви св. Юра де о год. 9:30 рано буде правитися ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ, а потім на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:
доньки —
ІРИНА СТЕЦУРА
МАРТА РЕНО з мужем ФРЕНКОМ
внучка — МЕЛЯСЯ СТЕЦУРА
брат — ВОЛОДИМИР та
сестра — СЛАВКА з Родинами в Україні

З глибоким смутком повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що дня 12-го липня 1989 р. у Ню Йорку на 76-му році трудолюбивого і корисного життя відійшов у Вічність МУЖ, БАТЬКО І ДІДУНЬО, колишній політв'язень, патріот, любитель і добродій „Товариства Українського Патріярхату", ревний збірщик на Товариство „Свята Софія" на терені Вестчестеру, Н. Й. колишній активний член хору „Думка" в Ню Йорку, колишній активний член хору ім. Митрополита Андрея Шептицького, активний член хору при церкві св. Михаїла в Йонкерсі

бл. п.

РОМАН КОРОЛЬ

ПАНАХИДУ відправлено дня 14-го липня в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 15-го липня 1989 р. в церкві св. Михаїла в Йонкерсі, Н. Й. Тіло поховано на цвинтарі "Gate of Heaven" у Вестчестері, Н. Й.

З невимовним жалем про молитви за душу Покійного просять опечалені:
дружина — АННА
дочки — МАРУСЯ КЕФОР
ГАЛЯ ГОЛОВІНСЬКА
внучки — ХРИСТЯ І ТАНЯ ГОЛОВІНСЬКІ
сестра — МАРІЙКА КІРИК у Львові
сестрінка — ЛЯРИСА КІРИК у Львові
ближча і дальша Родина в Україні, Америці, Австралії і Канаді

•

СЛУЖБИ БОЖІ в СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ відправляться:

1) В українській католицькій церкві св. ЮРА в Ню Йорку, дня 21-го серпня 1989 р. о год. 8:30 рано (понеділок).
2) В Українській Католицькій Церкві св. МИХАЇЛА в Йонкерсі, дня 20-го серпня, о год. 10-ій рано (неділя).

Едмонтонський хор „Дніпро" в поклоні Т. Шевченкові

Цьогорічний концерт, який відбувся в неділю, 11-го червня 1989 р., в залі Провінційного музею, хор „Дніпро" присвятив 175-річчю з дня народження геніяльного поета Тараса Шевченка:

Ледве чи можна знайти другого поета, який діждався б стількох різних музичних оброблень своїх поетичних творів, як саме Шевченко. Один лишень Микола Лисенко поклав на музику понад 80 творів Шевченка, створивши музичні шедеври різних жанрів — романсів, пісень, хорових п'єс та кантат. Як згадує М. Грінченко: „В історії музики таке явище подибуємо не досить часто: геніяльний національний поет викликає до життя музу славного музики, музу, що стає підвалиною не лише до творчости цього музики, але в його особі й до творчости цілої нації, музики, що з пробудженням індивідуальної творчости композитора творить, будує національну культуру в тій її галузі, що зветься музикою".

Геніяльність творчости Тараса Шевченка вплинула не лише на Лисенка, але на цілий ряд композиторів України. Можна легко сказати, що ледве чи є такий композитор на Україні чи поза межами її, який в свій час не створив би музику до слів Тараса Шевченка. Причини цього є різні: великий пієтизм до шевченківської поезії, великі ідеї, які проповідують поезії Шевченка, та величезна співність і мелодійність, яку відчуваємо у всіх без винятку більших і менших поезіях Шевченка.

С. Людкевич згадує у своїй статті „Про основу і значення співности в поезії Тараса Шевченка": „Шевченка звемо частіш усього поетом народним з огляду на те, що він є речником всього українського народу... Поезія Шевченка при всяких літературних впливах, яким підпадав поет, змістом і формою залишилась найближчою українській народній поезії, зросла в органічному зв'язку з нею і є найкращим вицвітом її. Шевченко — „останній великий кобзар України", в якому злилась, зіндивідуалізувалась і піднеслась до артистичної творчости уся колективна українська поезія — за змістом і за формою".

У шевченковому „Кобзарі" композитори знаходять різнорідний матеріял і настрій високих думок, ідей, почуттів, глибоких переживань і вболівань людської долі, які використовує у своїй музичній творчости музика-лірик, як і музика-епік.

Хор „Дніпро" під диригентурою Марії Дитиняк у програму свого концерту включив різнорідний матеріял, як за змістом, так і за музичними стилями та жанрами. Програму концерту хор „Дніпро" почав „Заповітом" Гладкого-К. Стеценка, слідувала пісня „Думи мої" муз. Е. Козака. Обі пісні хор виконав вдумливо, з глибокою емоцією. Глибоко елегійну пісню „Доле моя, доле" муз. А. Кос-Анатольського виконав жіночий хор „Дніпро", а заспівували кожну стрічку сопрано Мирослава Загарія й альт Люба Білаш. Далі мішаний хор відспівав „Ой чого ти почорніло" муз. Л. Ревуцького, пісня, яка, не зважаючи на свій порівняно невеликий обсяг, викликає в уяві величні картини кривавих боїв давнини, нагадує суворо-стриману мову козацьких пісень. Прелюд пам'яті Т. Шевченка, муз. Якова Степового виконала піяністка і акомпаньяторка хору „Дніпро" Ірина Тарнавська, з притаманною їй прецизністю та глибоким відчуттям. Слідувала арія княжни Репніни з опери „Тарас Шевченко" Георгія Майбороди, яку виконала солістка хору „Дніпро" Лілея Волянська. Лілея Волянська — це лірико-драматичне сопрано, що володіє доброю технікою та гнучкістю голосу, що вільно почувається, як і у високому, так і у низькому регістрах, виконала арію княжни з великим відчуттям глибокого драматизму пісні.

Першу частину програми закінчив мішаний хор піснями „Садок вишневий коло хати" муз. А. Гнатишина з солістами: мецосопрано Олеся Талпаш, та сопрано Лілея Волянська, та „Вечорниці", з опери „Катерина" муз. М. Аркаса. В обох музичних картинах поет Тарас Шевченко і композитори словам та музикою малюють прекрасні картини побутового села, у яких пісня займає провідне місце.

Другу частину прогрми хор почав піснею „Полюбила чорнобрива козака дівчина" Ф. Надененка, диригувавала асистент-диригент Орися Олійник. Жіночий хор виконав пісню „Ой одна я, одна" А. Штогаренка, з солістами сопрано Надією Опир та альтом Роганною Пелех-Манн. Цю частину програми хор закінчив піснею „Із-за гаю сонце сходить" Б. Лятошинського з солісткою Лілеєю Волянською. Всі три пісні позначені новою музичною мовою, тричастинні, в кожній панує один емоційний тонус-спокій, стриманість, середня частина характерна динамічним піднесенням, спеціяльно в творах Штогаренка та Лятошинського багато хроматизму, зміни ритміки, багато терпких інтервальних кроків, гармонія базована на дисонансуючих кордах. Все це чудово віддає глибоку емоцію людських почувань Шевченкових поезій.

Мецосопрано Олеся Талпаш виконала пісню „Ой по горі ромен цвіте" Георгія Майбороди. Після створення композитором у формі думи, відповідно до тексту наростає динамічна та емоційна експресія, відчувалося, що пісня неначе написана для голосу О. Талпаш. Тріо „Дніпро" (Лілея Волянська, Олеся Талташ, Йоганна Пелех-Манн) виконали пісні „Закувала зозуленька" Я. Файнтуха, та „Утоптала стежечку" Є. Козака. Як кожного виступу, публіка тепло сприйняла це милозвучне тріо, яке характеризується добрими голосами і добрим ансамблем.

Чоловічий хор „Дніпро" проспівав пісню „Ой три шляхи широкії" Г. Топольницького з солістами — милозвучним ліричним тенором Любомиром Пастушенком і баритоном Андрієм Гладишевським. Закінчив програму концерту мішаний хор піснею „Орися ж ти, моя ниво" М. Лисенка, та кантатою „Шевченкові" сл. К. Малицької муз. К. Стеценка, соліст Емілія Ґрох.

Публіка повністю заповнила залю Провінційного Музею і тепло прийняла виступи хору і окремих солістів, пісні концерту слухачі висловлювали думки і „остереження, позитивно ставилися до різнорідної програми і до того, що хор вводить нові твори, які в Едмонтоні ще не виконувалися.

Марія Дитиняк

• РІЗНЕ •

...Українка-лікарка, 27, гість в Америці. Бажає листуватися з українцями-американцями. Писати: Вікторія c/o Val Nahorny
15 Redwood Rd.
Martinsville, N.J. 08836
Відповім кожному.
Tel. (201) 469-1182

Відкритий...

(Закінчення зі стор. 2)

камеру!" Слідчий Г.П. Кантов звинуватив П. Григоренка в порушенні присяги. А це означало — розстріл! За наказом Хрущова цей вирок замінили на ув'язнення в психічну лікарню. Кілька десятків допитаних офіцерів, дуже добре охарактеризували Григоренка і це змусило Хрущова подумати про популярність генерала. Хрущов швидко доповнив марксизм-ленінізм висловом: „У СССР не може бути політичних в'язнів. Інакшедумаючі — це психічно хворі!" І тоді з легкої руки Хрущова почали розширювати а потім і будувати нові тюремні „психушки". Так генерал Григоренко за ідентичну з вами інформацію отримав зовсім інший „гонорар".

Помер Петро Григоренко у Ню Йорку, тобто на вигнанні. До останнього дня він звертався до уряду за дозволом повернутися в СССР, щоб стати перед відкритим судом. Та йому не відповідали. До цих пір, як ганьба тих днів, лишається в дії Указ Верховної Ради СССР з 13-го лютого 1978 року за підписом Брежнєва і Ґеорґадзе про позбавлення громадянства.

Для інформації додаю, що генерал П. Григоренко народився 1908 року в селі Борисівка, Запорізької області. Учасник двох війн: на Галкін-Голі та Великої Вітчизняної. В обох війнах був поранений. Має наукові праці й нагороди, які невідомо за яким законом зберігаються в КҐБ.

На честь ювілею

Завершенням святкувань ювілею 1000-ліття було спорудження гранітного пам'ятника на честь і славу св. Володимира Великого, збудований на пожертви парафіян біля Української Католицької Церкви свв. Кирила і Методія у Ст. Кетеренс, Онтаріо.

Цей знаменний проєкт архітекта І. Стецюри і мистця В. Беднарського посвятили 4-го червня ц. р. на запрошення пароха о. д-ра Миколи Комара вісім священиків під проводом ігумена оо. Студитів о. Євтимія Волінського. Цього ж дня, ще й з нагоди парафіяльного празника, відбувся в залі УНО святочний бенкет у присутності священства, гостей і численних вірних. Господарем бенкету був проф. Іван Кіт.

Головну доповідь виголосив о. крилошанин Б. Остапович. Від імени фундаторів пам'ятника говорив колишній голова кредитової спілки Петро Дяків.

Після відспівання молитви „Боже великий" у мистецькій частині виступила солістка Ірина Щурко, яка під супровід ґітари Нестора Сьолковського відспівала три пісні. Танцювальний ансамбль „Дунай" під проводом Ореста Самця виконав танок „Чумак", „Марена" і „Гопак". Тріо бандуристок під проводом Лесі Конит відспівало три пісні. Григорій Ткачук виконав на фортепіяні сонатіну Бетовена. Квінтет бандуристів виконав чотири пісні.

Чистий фінансовий дохід зі святкувань ювілейний комітет призначив на потреби Канадської Фундації Українських Студій.

Степан Корнецький

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

РОМАН КОКОРУДЗ, член УНС Відд. 430-го у Філядельфії, Па., помер 19-го травня 1989 року на 65-му році життя. Нар. 9-го квітня 1924 року в Україні. Членом УНС став 1973 року. Залишив у смутку дружину Катарину. Похорон відбувся 24-го травня 1989 року на Овкленд Семетері у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

І. Кігницький, секр.

БРОНІСЛАВА ГОСПОДАРЕЦ, член УНС Відд. 200-го Т-ва „Вільна Україна" в Озон Парку, Н.Й., померла 18-го травня 1989 року на 92-му році життя. Нар. 2-го липня 1896 року в Україні. Членом УНС стала 1934 року. Залишила у смутку дочку Ванду Гарівску, синів Миколу і Волтера. Похорон відбувся на цвинтарі св. Карла в Озон Парку, дня 20-го травня 1989 року.

Вічна Їй Пам'ять!

Івана Пригода, секр.

АННА БАТІҐ, член УНС Відділу 305-го в Магоней Ситі, Па. померла 1-го червня 1989 року на 94-му році життя. Нар. 25-го липня 1905 року в Україні. Членом УНС стала 1924 року. Залишила у смутку невістку Гелен Батіґ. Похорон відбувся 8-го червня 1989 року на укр. цвинтарі св. Миколая в Магоней Ситі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Маргарита Гентош, секр.

ОЛЬГА ШПОН, член УНС Відд. 19-го ім. Дмитра Галичина в Ню Йорку, помер 14-го червня 1989 року на 82-му році життя. Нар. 1908 року в Перемишлі, Україна. Членом УНС став 1965 року. Залишила у смутку мужа Михайла, сина Зенона з родиною і цілу Союзову родину. Похорон відбувся 19-го червня 1989 року на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Роман Голіят, секр.

КАТЕРИНА НОВАК, член УНС Відд. 156-го ім. Тараса Шевченка в Брукгейвен, Па., померла на 88-му році життя. Нар. 18-го липня 1900 року в селі Блющин, Золочів, Україна. Членом УНС стала 1929 року. Залишила у смутку синів Михайла і Волтера, дочку Анну Джедік, сестру Анну Вишиваник; 5 внуків, 7 правнуків, та племінників і племінниць в Україні. Похорон відбувся 31-го липня 1989 року на цвинтарі Лови Ґрофт в Линвуд, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Новак, секр.

АННА ДАВИДОВИЧ, член УНС Відд. 466-го ім. Івана Франка в Брантфорді, Онт. Канада, померла 10-го травня 1989 року на 76-му році життя. Нар. 1913 року в Брантфорді, Канада. Членом УНС стала 1961 року. Залишила у смутку брата Стефана Понтус, сестру Келсі Бюрне, племінників і племінниць. Похорон відбувся 13-го травня 1989 року на цвинтарі св. Йосифа в Бранфорді, Онт. Канада.

Вічна Їй Пам'ять!

П. Крутиголова, секр.

ПАВЛО ҐУТ, член УНС Відд. 371-го Т-ва „Запорозька Січ" в Нюарку, Н.Дж., помер 16-го червня 1989 року на 75-му році життя. Нар. 1913 року в Нюарку, Н.Дж. Членом УНС став 1967 року. Залишив у смутку дружину Анну, дві дочки, Христину і Марію і троє внуків. Похорон відбувся 20-го червня 1989 року на Голлівуд Семетері, в Юніон, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Дереш, секр.

ЕМІЛЬ З. УРБАН, член УНС Відд. 276-го ім. св. Миколая в Ембриджі, Па., помер 15-го червня 1989 року на 71-му році життя. Нар. 1918 року в Ембриджі, Па. Членом УНС став 1956 року. Залишив у смутку дружину Флоренс, дві дочки Патрисю і ДжоЕнн Кокс, 5 внуків і двох братів Генрі і Леопольда. Похорон відбувся 17-го червня 1989 року на кат. цвинтарі св. Станислава у Фер Орс, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

МИКОЛАЙ ЛЕВКОВИЧ, член УНС Відд. 21-го Т-ва „Запорозька Січ" в Джансон Сиці, Н.Й., помер 16-го червня 1989 року на 77-му році життя. Нар. 1911 року в селі Улюч, пов. Березів, Зах. Україна. Членом УНС став 1966 року. Залишив у смутку дружину Емілію, сина Романа з дружиною, внуків Ренату і Романа, брата Михайла з родиною на Україні, шваґра Володимира з родиною в Польщі та ближчу і дальшу родину в Джансон Сиці, Н.Й. Похорон відбувся 20-го червня 1989 року на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Джансон Сиці, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Іван Бараник, секр.

ТЕОДОЗІЯ КАРБІВНИК, член УНС Відд. 83-го ім. Івана Франка у Філядельфії, Па., померла 22-го червня 1989 року на 94-му році життя. Нар. 1895 року в Медвежі, Зах. Україна. Членом УНС стала 1925 року. Залишила у смутку доню Ольгу з мужем Михайлом, сина Івана з дружиною Анною, невістку Евгенію, 6 внуків і 4-ох правнуків та дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 28-го червня 1989 року на цвинтарі Овкленд у Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

А. Кушнір, секр.

ВАСИЛЬ ІВАНОНЬКО, член УНС Відд. 21-го Т-ва „Запорозька Січ" в Джансон Ситі, Н.Й., помер 8-го квітня 1989 року на 75-му році життя. Нар. 1914 року в Західній Україні. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Ірину (Кукурудз), сина Зенона із дружиною Христиною (Сабат), сестру і дальшу родину на Україні. Похорон відбувся 12-го квітня 1989 року на цвинтарі Кестл Крік в Бінґгамптоні, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Іван Бараник, секр.

ЕСТЕЛ ЧЕФФІ, член УНС Відд. 36-го Т-ва ім. Св. Марії в Рочестері, Н.Й., померла 27-го квітня 1989 року на 66-му році життя. Нар. 7-го липня 1922 року в Олін, Н.Й. Членом УНС стала 1941 року. Залишила у смутку сина Віллляма, дочку Патрісю Енн Факс, маму Катерину Непорадни, сестру Бланше Рул. Похорон відбувся 29-го квітня 1989 року на цвинтарі св. Бонавентури в Аллегені, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Мері Ковальчук, секр.

ЯКІВ НЕСТЕРУК, член УНС Відд. 277-го ім. св. Івана в Гартфорді, Конн., помер 18-го липня 1989 року на 77-му році життя. Нар. 1912 року в Україні. Членом УНС став 1952 року.. Залишив у смутку дружину Марію, двох синів Ярослава і Зеновія з дружиною Даною Лі, внучки Христю, Марґарету, Дідру і Андрею та ближчу і дальшу родину в Україні, Америці, Польщі та Австралії. Похорон відбувся 21-го червня 1989 року на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Ґлестонбирі, Кт.

Вічна Йому Пам'ять!

Осип Гладун, секр.

ШКОЛА СВ. МИКОЛАЯ в ПАССЕЙКУ
212 President Street, Passaic, N.J. 07055
пошукує
ВЧИТЕЛЬКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ДВОТОМОВИЙ СЛОВНИК ДЛЯ МОЛОДІ та УКРАЇНСЬКІ ПІДРУЧНИКИ
авторства видатного педагога
бл. п. Марії Дейко

Перший і єдиний українсько-англійський та англійсько-український нескорочений Словник для молоді. По 50,000 термінів в кожному томі. Українська термінологія: церковна, молодечі організації, історія, україністика, військова справа, медицина, фізика, хемія, інженерна справа, зоологія, ботаніка та ін.

Замовляйте у Видавництві „РІДНА МОВА":

Видання	Ціна (U.S. дол.)	Прошу мені вислати (прим.)
„Словник-Двотомник", тверда оправа	33.00	
„Буквар", 80 ст.	6.00	
„Рідне Слово", 114 ст.	6.25	
„Волошки", 156 ст.	6.50	
„Рідний Край", 162 ст.	7.00	
„Євшан-Зілля", 220 ст.	8.00	
„Про що тирса шелестіла", 262 ст.	9.00	

Гуртовим замовленням від шкіл даємо опуст 15%, а книгарням — 30%. Асекурована пересилка за наш рахунок. Витніть, заповніть і вже перешліть це оголошення на адресу:
RIDNA MOVA PUBLISHING
10 Savaris Court, Donvale, Vic., 3111, Australia
Тел.: 873-2085

Увага! Увага!
ПОДАЄМО ДО ВІДОМА НАШИМ ЧИТАЧАМ, ЩО
КОМПЛЕТИ ЛІТОПИСУ УПА
є випродані.
Маємо на складі лише деякі поодинокі числа
том 6, 7, 10, 15, 16
Томи 6, 7, 15 в ціні $10.00
Томи 10, 16 в ціні $15.00
Можна набувати в книгарні Свободи
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку

ІВАН ДЕМ'ЯНЮК ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ:
"ВИ ЗАСУДИЛИ...ЛЮДИНУ ЯКА Є ЗОВСІМ НЕВИННА; НЕВИННА ОСОБА."
"Я НЕ Є 'ІВАН ГРОЗНИЙ' І НАЙСПРАВЕДЛИВІШИЙ СВІДОК Є САМ БОГ, ЯКИЙ ЗНАЄ ЩО Я НЕВИННИЙ."
"МЕНІ ЦЕ НЕНАЛЕЖИТЬСЯ. Я НЕВИННИЙ, НЕВИННИЙ, НЕВИННИЙ — І БОГ Є МЕНІ СВІДКОМ."
ТОМУ ЗВЕРТАЄМОСЯ З ПРОХАННЯМ: ДОПОМОЖІТЬ ЗАХИСТИТИ НЕВИННУ УКРАЇНСЬКУ ЛЮДИНУ СВОЇМИ МОЛИТВАМИ ТА ФІНАНСОВИМИ ПОЖЕРТВАМИ — ПОДАЙМО БРАТНЮ РУКУ КОНЕЧНОЇ ДОПОМОГИ!...
СВОЇ ПОЖЕРТВИ ПРОСИМО СЛАТИ НА АДРЕСУ:
THE JOHN DEMJANJUK DEFENSE FUND
P. O. BOX 92819
CLEVELAND, OHIO 44192

Вже появилася книга
A THOUSAND YEARS OF CHRISTIANITY IN UKRAINE
„ТИСЯЧА РОКІВ ХРИСТИЯНСТВА НА УКРАЇНІ"
(англійською мовою)
Хронологія Християнства на Україні від 1-го століття до 1988 року. Великий формат, багато фотографій і ілюстрацій (також кольорових), тверда обкладинка, люксусовий папір. Видання Смолоскипу і Крайового Комітету Тисячоліття Християнства на Україні у США, 1988, Балтимор, стор. 312, ціна 50.00 дол.
Набувати у книгарні Свободи
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Мешканців стейту Ню Джерзі обов'язує додати до ціни 6% стейтового податку

СОЮЗІВКА • SOYUZIVKA
Ukrainian National Ass'n. Estate
Foordmore Road
Kerhonkson, N.Y. 12446
914-626-5641
СОЮЗІВКА ЗАПРОШУЄ ДО КРАМНИЧКИ
В ГОСТИННИЦІ СОЮЗІВКИ ВІДКРИТА КРАМНИЧКА
у якій можна купити: сорочки із емблемою Союзівки і УНСоюзу, трипільську кераміку, Ґердани, вишивки, книжки, картини, гуцульські різьби і різного роду картки, як також солодощі.
Крамничка є відкрита від понеділка до п'ятниці від год. 9-ої ранку до 9-ої вечора.
В суботу крамничка відкрита від год. 9-ої до 5-ої по полудні.
В неділю від год. 11-ої ранку до 9-ої вечора.
Soyuzivka UNA Estate
Foordemoore Rd., Kerhonkson, N.Y. 12446
(914) 626-5641

Найкращий дарунок
ЕНЦИКЛОПЕДІЯ — НЕОБХІДНА КНИЖКА ДОМА І В ШКОЛІ!
ПОДБАЙТЕ, щоби в кожній публічній бібліотеці була повна і стисла двотомова
Енциклопедія України
В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ
UKRAINE A CONCISE ENCYCLOPAEDIA
UNIVERSITY OF TORONTO PRESS

ЦІНА	
Том І.	$95.00
Том ІІ.	$95.00
Хто замовить ОБА ТОМИ платить	$170.00
включно з пересилкою	

Замовлення і належність ТІЛЬКИ ЧЕКАМИ або ПОШТОВИМИ ПЕРЕКАЗАМИ (М. О.) слати
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc
30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302

ARKA Company DEPARTMENT STORE
26 First Avenue
Tel. (212) 473-3550
New York, N.Y. 10009
МАЄМО БАНДУРИ НА ПРОДАЖ

• НА ПРОДАЖ •
В АМЕРИЦІ Є СОТНІ УКРАЇНСЬКИХ ПАСІЧНИКІВ. Лише я один оголошую і продаю бджоляні продукти через пошту. Чому? Думаю, що є три причини. Раз, що оголошення коштує. Два, треба пакувати. Три, легше роздати або знайомим продати.
Я люблю себе, що найшов секрет здоров'я і довголіття. Люблю поділитися цим знанням зі своїми людьми. Дуже люблю читати їх листи з признанням на мої бджоляні продукти. Їм помагають на здоров'ю. Раджу брати відразу дві порції для себе і комусь. Ціна $50.00
Пишіть: MYRON SURMACH
169 West Saddle River Road
Saddle River, N.J. 07458

• HELP WANTED •
ШУКАЄМО ЖІНКУ
до опіки над 2-ма малими дітьми, щоб займалася легкою домашньою працею. Просимо дзвонити після 6-ої год.
Тел.: (201) 857-2704

■ REAL ESTATE ■
HOUSE for SALE
Ellenville, N.Y. 3 bedrooms
By owner
(914) 647-5918

• РОЗШУКИ •
ВАЛЕРІЙ КРАМАРЕНКО, 25 літ, уроджений на Полтавщині, пошукує
ВОЛОДИМИРА МИКОЛАЄВИЧА ПАРХОМЕНКО
нар. 1943 р. в Полтавській обл., Глобинському р-ні, с. Фрунзівка. Тепер він має проживати у Ню Йорку. Проситься зголошуватися до Українського Народного Союзу.
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

•FUNERAL DIRECTORS•

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
ЛУЇС НАЙҐРО — директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Глінних Останків з різних країн світу
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

HURYN MEMORIALS
ВИРОБЛЯЄМО НА ЗАМОВЛЕННЯ ТА ВМОНТОВУЄМО НАЙКРАЩОЇ ЯКОСТИ
ПАМ'ЯТНИКИ
в околиці Ню Йорку, включаючи цвинтарі: св. Духа в Гамптонбурґу, Н. Й., св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж., Пайн Буш в Кергонксоні та Глен Спей, Н. Й.
Ми пропонуємо особисті послуги та поради у Вашому домі.
За двомовним представником слід телефонувати:
IWAN HURYN
P.O. Box 121
Hamptonburgh, N.Y. 10916
(914) 427-2684
BOHDAN REKSHYNSKYJ
45 East 7th Street
New York, N.Y. 10003
(212) 477-6523

UKRAINIAN NATIONAL FUNERAL SERVICE
Управа Українського Національного Цвинтаря-Пам'ятника та мавзолею полагоджує всі справи пов'язані з похороном і похованням в ЗСА.
4111 Pensylvania Ave., SE
Washington, D.C. 20746
Tel.: (301) 568-0630
MAIL: PO Box 430
Dunkirk, MD 20754